

36 800 XVI Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (XVI) voor het jaar 2026

Nr. 23 Brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 december 2025

Omdat de begrotingsbehandeling van de begroting 2026 van VWS in beide Kamers is uitgesteld naar 2026 is er nog geen goedkeuring op het aangaan van nieuw beleid en zal terughoudend moeten worden omgegaan met het uitvoeren van staand beleid. Dit heeft gevolgen voor enkele beleidsdossiers die ik aan u toelicht. Ik zal bij de toelichtingen motiveren waarom hier sprake is van spoedeisend belang die mij ertoe noopt om vooruitlopend op de goedkeuring van de begroting 2026 deze beleidsdossiers toch tot uitvoering te brengen en verplichtingen op aan te gaan.

Beroep op artikel 2.25, tweede lid, Comptabiliteitswet 2016

Op grond van artikel 2.25, tweede lid van de Comptabiliteitswet 2016 dient de Minister de Staten-Generaal vooraf te informeren over een uitzonderingsgeval waarbij er sprake is van spoedeisend belang waardoor uitstel van het in uitvoering nemen van de in de begroting voorzien nieuw beleid niet in het belang van het Rijk is. Middels deze brief doe ik een beroep op dit artikel voor de dossiers structurele versterking infrastructuur WOII, delen van het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg en het invoeren van de European Disability Card.

Structurele versterking infrastructuur WOII

In de brief van 13 mei 2025 betreffende de versterking van de WOII-sector en de vernieuwing van Herinneringscentrum Kamp Westerbork staat de inzet van het Kabinet voor de aankomende vijf jaar binnen de WOII-sector.¹ Dit sluit aan bij de wens van de Tweede Kamer die onder andere via verschillende moties opgeroepen heeft tot versterking van de WOII-sector.

¹ Kamerstukken II 2024-2025, 36 600 XVI, nr. 184

De behoefte aan informatie over de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust vanuit de samenleving neemt toe. Omdat het verhaal hierover straks niet meer uit eerste hand kan worden verteld, komt er bovendien meer druk te staan op de sector om dit verhaal op een andere wijze over te brengen. Bovendien liep de WOII-sector met de huidige (financiële)situatie tegen de grenzen van haar mogelijkheden aan. Daarom heeft VWS het afgelopen jaar intensief samengewerkt met het Veldberaad WOII om, gebaseerd op het plan van het Veldberaad (bijlage bij de Kamerbrief van 13 mei 2025), te komen tot toekomstbestendigheid van de sector.

Alhoewel dit plan aansluit bij reeds ingezet beleid van VWS kan financiering van niet eerder door VWS gesubsidieerde organisaties worden aangemerkt als nieuw beleid. In 2026 gaat het om een bedrag van afgerond € 2 miljoen. Onzekerheid over en uitstel van de financiering brengt bovengenoemd proces in gevaar en verstoort de opgebouwde samenwerking. Het zal leiden tot uitstel van activiteiten en vertraging. Dit terwijl de activiteiten in het kader van de versterking in januari 2026 zouden aanvangen met de nationale Holocaustmaand. Concreet betekent het daarnaast bijvoorbeeld dat het Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 en een aantal landelijke initiatieven zoals Theater na de Dam en Stichting in Mijn Buurt niet de benodigde voorbereidingen kunnen treffen voor de organisatie van 4 en 5 mei. Dit heeft als gevolg dat de herdenking en viering van dit belangrijke moment binnen de Nederlandse samenleving ernstig wordt afgezwakt. Dit terwijl de Tweede Kamer verschillende moties heeft aangenomen die het kabinet verzoeken om 5 mei en in het bijzonder de bevrijdingsfestivals structureel te versterken. Voorts geldt voor alle organisaties dat zij grote organisatorische en financiële hinder van het uitstel van financiering zouden ondervinden.

Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO)

Het doel van het HLO is het arbeidsmarkttekort in de ouderenzorg terugdringen en zorgen dat de ouderenzorg en ondersteuning toegankelijk blijft. De financiële afspraken in het HLO betreffen voornamelijk premiegefinancierde zorguitgaven (verwerkt in het Wlz-kader), maar deels ook afspraken waarvoor middelen aan de VWS-begroting 2026 zijn toegevoegd.

Voor wat betreft de VWS-begroting gaat het om middelen voor de investering in de beweging naar de voorkant (€ 34 miljoen in 2026) en uitvoeringskosten (€ 5 miljoen in 2026). Voor de beweging naar de voorkant wordt € 18 miljoen voor mantelzorg en respijtzorg toegevoegd aan de zgn. Brede SPUK. De verplichting voor de uitbreiding van de Brede SPUK in 2026 moet nog in december 2025 worden aangegaan. Ook voor de andere onderwerpen geldt dat we reeds in de eerste maanden van 2026 verplichtingen moeten kunnen aangaan in verband met de voortgang van de uitwerking van de afspraken in het HLO, waarmee de bij het akkoord betrokken partijen intensief bezig zijn.

Invoeren European Disability Card

De European Disability Card (EDC) heeft als doel om de mobiliteit en toegang tot voordelen voor mensen met een handicap binnen de EU te vergroten. Lidstaten zijn verplicht de kaart in te voeren en wederzijds te erkennen. Dit gebeurt naar aanleiding van een impact assessment van de Europese commissie, waardoor VWS een inventarisatie gemaakt heeft van de totale kosten aan implementatie en uitgifte van de European Disability Card t/m 2030.

Om conform de EU-richtlijn EDC beschikbaar te stellen per juni 2028 moet er begin Q1 een opdracht ter voorbereiding aan worden gegaan met het CIBG. Deze opdracht duurt een halfjaar waarbij vertraging leidt tot het niet halen van de Europese deadline. In 2026 is voor dit dossier beoogd afgerond € 3,3 miljoen beschikbaar, waarvan de benodigde opdracht aan het CIBG een waarde heeft van € 0,3 miljoen.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande ben ik van mening dat voor deze dossiers wordt voldaan aan de eis uit het tweede lid van artikel 2.25 van de Comptabiliteitswet 2016, en dat er daardoor sprake is van spoedeisend belang waardoor uitstel niet in het belang is van het Rijk. Op grond van het genoemde artikel informeer ik de Staten-Generaal vooraf.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
J.A. Bruijn